

Parašė Romana
Pirmadienis, 25 Liepa 2016 12:16

Praėjusių metų vasarą vykdamas į JAV pagal mainų programą Varėnos rajono gyventojas Egidijus Riaubys nė siaubingiausiame košmare nesapnavo, kokį išbandymą jam parengė likimas, - vaikiną beveik metus buvo laikomas kalėjime už išgalvotą moters išprievartavimą, o į laisvę buvo paleistas, kai prisiėmė kaltę už nepadarytą nusizengimą - viešosios tvarkos pažeidimą...

Romana Vaičkutė

Išvažiavo dirbti, bet atsidūrė kalėjime

Į Jungtines valstijas 22 metų Egidijus Riaubys, Vilniaus Gedimino technikos universiteto A.Gustaičio aviacijos instituto ketvirto kurso studentas praėjusių metų vasarą išvyko pagal mainų programą „Work and Travel USA“. Vaikiną tada svajojo, kad padirbėjęs valstijose, pamatęs pasaulio ir įgijęs gyvenimo svečioje šalyje patirties, grįš į Lietuvą, baigs studijas ir dirbs pilotu. Tačiau vaikiną svajones sujaukė vienas vakaras, kai išėjęs su draugu pasilinksinti, namo sugrįžo tik po metų... Ir ne kaip mainų programoje dalyvavęs studentas, o buvęs kalinys, neįvykęs nusikaltimo, tačiau papuolęs į JAV teisinės sistemos spąstus, kuri, kaip pasirodė, bet kokį žmogų akimirksniu gali paversti nusikaltėliu, netgi nepasivarginus surinkti pakankamai jo kaltės įrodymų, o jei nepasisekė inkriminuoti vieno nusikaltimo, privers prisiimti kitą...

Policijos pranešime įvardintas prievartautoju

Praėjusių metų vasarą viename lietuviškame portale pasirodė žinutė, jog „JAV policijos pareigūnai sulaikė 22 metų Lietuvos pilietį Egidijų Riaubį, kuris kaltinamas naudojęs seksualinę prievartą prieš 28 metų moterį. Naujojo Džersio valstijos Avalono miesto policijos pranešime teigiama, kad auka buvo be sąmonės. Tai nutiko pirmadienio naktį. Du dviračiais patruliavę policijos pareigūnai apie 3 val. nakties sulaikė vyrą, kuris naudojo seksualinę prievartą prieš

Parašė Romana

Pirmadienis, 25 Liepa 2016 12:16

sąmonės netekusią Pensilvanijos gyventoją. Policijos nuovadoje paaiškėjo, kad sulaikytasis yra Lietuvos pilietis E.Riaubys, į JAV atvykęs su darbo viza. Lietuvis kaltinamas seksualine prievarta sunkinančiomis aplinkybėmis. Pagal Naujojo Džersio valstijos įstatymus, jam gresia nuo 10 iki 20 metų laisvės atėmimo bausmė.“

Tokią naujieną sužinoję tėvai ir artimieji, draugai ir pažįstami paširpo iš nuostabos - to negali būti! Pažinodami Egidijų, negalėjo patikėti jam mestu kaltinimu.

Negalėjo patikėti

Ne tik tėvai ir artimieji negalėjo patikėti tuo, ką pranešė žiniasklaida. Seimo narys Gediminas Jakavonis prisimena, kad žmogų, kuris jam papasakojo apie E.Riaubio padarytą nusikaltimą, išvadino kvailiu. „Egidijus buvo pirmosios bangos „lūšiukas“, - prisimena G.Jakavonis. - Teko jį stebėti įvairiose situacijose, kuriose ir atsiskleidžia vaikų savybės. Tai - ne tas žmogus, kuris galėtų šitaip pasielgti. Tai - tikras lyderis, turintis geriausias savybes, todėl jam mestu kaltinimu nepatikėjau, visą laiką kirbėjo mintis, kad čia kažkas ne taip. Kadangi gerai pažinojau ir Egidijų, ir jo tėvus, ėmėme ieškoti kelių, kaip padėti vaikinui. Kreipėmės į Lietuvos konsulą JAV Julijų Pranevičių, Užsienio reikalų ministrą Liną Linkevičių, vaikinui inkriminuojamas kaltinimas buvo svarstomas Seimo Užsienio reikalų komiteto posėdyje“. Pats G. Jakavonis rašė laiškus vienam JAV kongreso nariui, prašydamas įsikišti, tačiau atsakymas buvo neigiamas - įstatymų leidžiamoji valdžia atskirta nuo įstatymų vykdomosios valdžios ir čia jis niekuo padėti negali... Tačiau užbėgant už akių galima pasakyti, Lietuvos valdžia darė viską, kad padėtų vaikinui.

Į esmę nesigilino

Vaikinas sako, jog iki šiol negali suprasti, kodėl ši istorija prasidėjo ir kodėl jis turėjo atkentėti ilgą amerikietišką procesą, kai jokio nusikaltimo nepadarė.

Pasak Egidijaus, kai nuvyko į JAV, susirado darbą kurortiniame miestelyje, kuris panašus į Šventąją Lietuvoje. Ten buvo ramu ir pirmieji du mėnesiai prabėgo maloniai. Dirbo nedidelėje privačioje parduotuvėje ir jo pareiga buvo prižiūrėti prekes, įdėti pirkėjams salotų ar atlikti kitus nesunkių darbus. Parduotuvės šeimininkai buvo labai malonūs žmonės, visada bendravo šiltai, padėdavo, laisvalaikiu aprodydavo apylinkes, nuveždavo į lankytinas vietas.

Parašė Romana

Pirmadienis, 25 Liepa 2016 12:16

„Vieną vakarą su draugu išėjome į barą, - pasakoja Egidijus. - Kai jis užsidarė, išėjęs sutikau merginą. Su ja vaikštinėjome, prisėdome prie pripučiamų plaustų. Buvome jau išgėrę. Palikau merginą gal 4 minutėms ir nuėjau į netoliese esančią parduotuvę. O kai grįžau, pamačiau, kad tuo metu privažiavo su dviračiais patruliuojantys policijos pareigūnai. Jie iškvietė pastiprinimą ir medikus. Pasirodo, ji buvo užmigusi. Mane iš karto suėmė ir nuvežė į areštinę. Ten man nuvilko marškinius kaip daiktinį įkaltį ir visą naktį praleidau prirakintas prie stalo...“

Neblaivi užmigusi mergina buvo nuvežta į ligoninę išblaivinti, jai pastatyta lašelinė. Ryte jos apklausti atvyko detektyvas, bet ji nenorėjo bendrauti ar duoti parodymų, o labiausiai nenorėjo, kad būtų minima procese.

Egidijus teigia nesupratęs, kas vyksta, ir tik paskui sužinojo, kokie nemalonumai jam gresia - jam buvo pateikti kaltinimai dėl išprievartavimo, tai kvalifikuojamas kaip pirmo laipsnio nusikaltimas. Ir byla, kaip paaiškėjo vėliau, buvo pradėta be privataus kaltinimo (t.y. be merginos pareiškimo) ir be aukos parodymų. Nors nebuvo kaltinimų ar pretenzijų, kai prasidėjo procesas, tyrimą perėmė Naujojo Džersio valstijos pareigūnai, nulėmę tolimesnę bylos eigą.

Šis įvykis ramiaame miestelyje sulaukė didelio vietinių dėmesio.

„Auka“ nesileido į kalbas

Galbūt jaunuoliui nebūtų tekę patirti tiek kančių kalėjime, jei mergina būtų prabilusi. Kai teismo proceso metu prokurorė pasiūlė detektyvui nuvykti ir pasiteirauti vadinamosios aukos, ar ji turi kokių pretenzijų, parodymų ar pasiūlymų, tačiau ir kitą kartą, kai detektyvas aplankė merginą, ši bendrauti atsisakė.

Jos parodymai galėjo išgelbėti Egidijų nuo nepelnyto teistumo, tačiau tyla reiškė, kad procesas turi vykti toliau. Kaip jis pasibaigs, tuomet pasakyti buvo sunku, nes ir E. Riaubio kaltę įrodyti buvo sudėtinga, mat tiesioginių įrodymų nebuvo. Atlikti Egidijaus ir merginos DNR tyrimai nepatvirtino nusikaltimo, prievartavimo ženklų nerasta, o peržiūrėtos miesto vaizdo kameros taip pat neužfiksavo jokių prievartavimo veiksmų. „Įrašuose matyti, kaip ji pati mane nusitempė atsisėsti prie tų plaustų“, - pasakoja Egidijus.

Tačiau nors įrodymai buvo Egidijaus naudai, pareigūnai juos akivaizdžiai ignoravo.

Kai procesas pradėtas, įrodymų nebereikia

Egidijus teigia, kad norisi kuo greičiau ištrinti iš atminties šią istoriją, kaip norisi pamiršti košmarą. Nes situacija išties košmariška - nukentėjusios nėra, įrodymų nėra, nusikaltimas nepadarytas... Tačiau vaikas kalėjime. Tai nusikaltimas vis dėlto įvyko, jei yra įtariamasis? Jis sakė šventai tikėjęs, kad nebus pripažintas kaltu. Tačiau tos dienos jam vis dėlto teko laukti įkalintam įstaigoje, kurioje teismo sprendimų laukia ir kiti įtariamieji.

Patirtis JAV kalėjime priminė ne vieną kartą matytus kriminalinius filmus. Atvykus duoda oranžinę aprangą, čiužinį, muilą, dantų šepetėlį. Pirmąsias dienas teko praleisti bendroje kameroje, kurioje gyvenimas, kaip pasakoja Egidijus, susižavėjimo nekelia: „To čiužinio net čiužiniu pavadinti neįmanoma, o duotos patalynės tiesiog nesinori prisiminti. Negana to, nedidelėje erdvėje po kelių dienų buvo apgyvendinta dar daugiau įtariamųjų, apie higieną kalbėti net neverta. Pasitiesęs savo čiužinį įsitačiau kampe, o kad laikas eitų greičiau, paprašiau socialinės darbuotojos duoti knygą.“

Po savaitės JAV kalėjime Egidijus buvo perkeltas į nuolatinę kamerą, į bloką, kuriame kiti seksualiniais nusikaltimais kaltinami vyrai. Didžiulė erdvi salė, trys metaliniai staliukai su keturiomis kėdėmis, televizorius ir ratu išdėstytos, nuo A iki L raidės sužymėtos kameros. Čia Egidijus skaičiavo kiekvieną dieną nuo vieno iki kito teismo posėdžio. Dvivietyje kameroje įkalintas jaunuolis sako, kad teko gyventi su mažiausiai keliais kitais įtariamaisiais. Vieni iš jų būdavo paleidžiami už užstatą, kiti iškeliaudavo į kalėjimą jau sulaukę teismo nuosprendžio - „kaltas“. Nors kalėjimas ir nėra ta vieta, kur visi noriai pasakoja savo nuodėmes, visgi norinčiųjų bendrauti būdavo. Daugiau kaip 9 mėnesius įkalinimo įstaigoje praleidęs Egidijus buvo apgyvendintas vis su skirtingais įtariamaisiais. Jaunuolis pasakoja atsimenantis, kaip kurį laiką teko gyventi su jaunuoliu, kuris taip pat keistomis aplinkybėmis pateko į tokią įstaigą. „Jis kelerius metus draugavo su mergina, planavo susituokti kitą vasarą. Tačiau jis kažkuo neįtikio merginos mamai, ši kreipėsi į policiją ir apkaltino vaikną dukros prievartavimu. Policija pas jį atvyko naktį ir išsivežė. Nors jo mergina kreipėsi norėdama duoti paneigiančius parodymus, procesas jau buvo pradėtas ir niekam nebereikia jos parodymų“, - pasakoja Egidijus.

Dienos kalėjime slinko neįtikėtinais lėtais. Be incidentų išgyventi nepavyko, tad teko „paragauti“ ir

Parašė Romana

Pirmadienis, 25 Liepa 2016 12:16

karcerio - todėl, kad bandė išskirti du besimušančius kalinius, nespėjo grįžti į kamerą ir gavo „dovanų“ vienutę...

JAV teismo procesas yra sudėtingas ir varginantis. Egidijus pasakoja: „Kai tik buvo suformuoti pirminiai kaltinimai dėl prievartavimo, pirmąjį sprendimą taryba gali priimti per 6 mėnesius. Tada kaltinimai prisiekusiųjų gali būti atmesti arba patvirtinti. Mano atveju šis laikas užtruko kiek daugiau nei 3 mėnesius. Ši byla miestelyje buvo itin sekama. Žinoma, niekas nenori atmesti kaltinimų tokiu nusikaltimu iš karto. Prasidėjus tyrimui reikėdavo mėnesį, o kartais ir ilgiau laukti teismo posėdžių. Kartais jie trukdavo vos kelias minutes. Skaičiuoju dienas iki posėdžio, ateinu, o ten tiesiog paskelbia, kad atmetamas vienas ar kitas įrodymas arba trūksta naujos informacijos ir kitas posėdis bus vėl po mėnesio“.

Kadangi trūko įrodymų, tačiau pareigūnai siekė pabaigti bylą, E.Riaubį buvo bandoma priversti pripažinti kaltę dėl nepadaryto nusikaltimo siūlant mažesnę bausmę. Už išprievartavimą sunkinančiomis aplinkybėmis jaunuoliui grėsė nuo 10 iki 20 metų nelaisvės. Iš pradžių jam buvo pasiūlyta pripažinti už 10 metų nelaisvės atėmimo bausmę, vėliau siūlytas susitarimas skiriant 2,5 metų, dar vėliau - 9 mėnesius laisvės atėmimo nuolatiniam kalėjimui. „Bet aš apie tuos pasiūlymus nė negalvojau, nes aš nepadariau tokio nusikaltimo! - sakė vaikas. - Aš netikėjau, kad gali šalyje būti tokia sistema“.

Padėjo Lietuvos valdžia

Valdas Riaubys, Egidijaus tėvas, „Giružiui“ sakė esąs dėkingas Lietuvos valdžiai, nes nepaliko jų sūnaus ir šeimos nelaimėje. Tėvas teigė negalėjęs patikėti tuo, kas buvo skelbiama žiniasklaidoje, nes jo sūnus buvo pavyzdingas, mandagus, aktyvus sportininkas, vienas iš mokyklos lyderių, vėliau, universitete, vienas iš geriausių studentų, atrinktas mainų projektui. Ten patenka geriausi. Ir ūmai - nusikaltėlis, įkištas už grotų...

Kaip minėta anksčiau, pagelbėti jaunuoliui neatsisakė parlamentaras G.Jakavonis, tėvai ypač dėkingi Lietuvos konsului JAV Juliui Pranevičiui. „Nežinau, kaip turi dirbti konsulas, tačiau mūsų situacijoje šis žmogus tikrai dirbo neformaliai ir labai nuoširdžiai stengėsi padėti sūnui. Už tai mes jam tariame nuoširdų ačiū“, - susigraudinęs kalbėjo V.Riaubys.

Konsulas ir JAV likęs Egidijaus draugas padėjo surasti advokatą, kurio paslaugos kainavo 10

Parašė Romana

Pirmadienis, 25 Liepa 2016 12:16

tūkst. JAV dolerių. „Tokių pinigų mūsų šeima nėra mačiusi, nors abu dirbame mokytojais ir nevengiame papildomo darbo, nes reikia į mokslus leisti vaikus, - pasakojo V.Riaubys. - Dalį reikiamos sumos surinkome patys, tačiau padėjo ir artimas giminaitis, supratęs mūsų bėdą ir paskolinęs pinigų“. Brangaus advokato paslaugos davė vaisių ir sūnus buvo išlaisvintas. „Niekam nelinkėčiau iškęsti tokį pragarą“, - sakė V.Riaubys.

Nors nekaltas, dėmė biografijoje liko

Paradoksalu, tačiau teisėsauga, privalanti kovoti ir sergėti tiesą, elgiasi ne visai teisėtai ir negali pripažinti savo klaidų ar aplaidumo. Taip nutiko ir šiuo atveju - JAV pareigūnai, negalėdami įrodyti Egidijaus kaltės, jam pasiūlė prisiiinti kitą nusikaltimą ir taip išvengti dar galinčio tęstis proceso. Akivaizdu, kad su šia byla dirbę asmenys suprato, kad negalės nekalto vaikino paversti prievartautoju, nes neturi tam įrodymų. Tačiau negalėdami pripažinti savo klaidų, Egidijui perkvalifikavo kaltinimus į švelnesnius, susijusius su viešosios tvarkos pažeidimu. Prokurorė pasiūlė jaunuoliui įskaityti laiką, kurį jis jau praleido įkalinimo įstaigoje, ir paleisti į laisvę.

Praėjus beveik metams kančios kalėjime, nežinomybės ir nepagrįstų kaltinimų Egidijus, vedamas vienintelio noro - kuo greičiau grįžti namo, migracijos tarnyboje pasirašė sutikimą būti deportuotam į Lietuvą. Šioje įstaigoje jaunuoliui dar teko praleisti 39 dienas. Egidijus pasakoja, kad migracijos skyriuje besiglaudžiantys užsieniečiai niekaip nesuprato jo noro grįžti namo ir palikti svajonių šalį Ameriką: „Manęs dažnai klausdavo, ar aš pasirašysiu deportacijos dokumentus, o jei pasakydavau, kad aš juos jau pasirašiau, manęs tiesiog gailėdavo. Neva kaip man blogai, kad aš palieku Ameriką. Aš jau buvau gavęs pasiūlymų švariais ir ne tokiais švariais tikslais padirbėti pilotu. Esą man čia šviesi ateitis. Bet po savo patirties Amerikoje norėjau tik grįžti namo į Lietuvą.“

Gyvenimas grįš į vietas

Egidijaus tėvas, neslėpdamas džiaugsmo, kad sūnus jau namie, sako, jog didžiuojasi juo, nesvarbu, kas nutiko. Džiaugiasi, kad sūnus tęs studijas universitete, kur laikas praleistas JAV kalėjime, bus įskaitytas kaip akademinės atostogos. Vos sugrįžusį sūnų iš karto aplankė daug draugų ir matydamas jį draugų būryje didžiuojasi sūnumi, nes jis ... tiesiog TOKS.

Parašė Romana

Pirmadienis, 25 Liepa 2016 12:16

Egidijaus ateities planuose - baigti studijas, o paskui ketina tapti savanoriu.

Tėvui tas sūnaus noras kiek mįslingas, tačiau tai - jo sprendimas.

Gyvenimas, tikėjimės, grįš į vietas, vaikas pakankamai stiprus, kad susidorotų su negandomis, tačiau išlieka kai kurie niuansais, kurie tapo juoda dėme jo biografijoje, - nuteistas nekaltai, tačiau apie tai - jokios informacijos.

Ir jei kas kada sumanys „pagoglinti“ internete, ras informaciją apie tai, kas buvo paskelbta pradžioj, o kokia bylos baigtis - žinių nedaug.